

THỰC TRẠNG VI PHẠM KINH DOANH LPG TẠI VIỆT NAM, GIẢI PHÁP VÀ KIẾN NGHỊ

Tổng Cục quản lý thị trường, Bộ Công Thương

I. Tình hình vi phạm và khó khăn trong việc xử lý vi phạm trong kinh doanh LPG

1.1. Tình hình vi phạm trong kinh doanh LPG

Trong thời gian thực hiện quy định tại nghị định số 67/2017/NĐ-CP ngày 25 tháng 5 năm 2017 và đặc biệt là sau khi Chính phủ ban hành Nghị định số 99/2020/NĐ-CP ngày 26 tháng 8 năm 2020 quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực dầu khí, kinh doanh xăng dầu và khí, hoạt động kinh doanh khí cơ bản đi vào nền nếp. Các chế tài, chế định cụ thể đối với hoạt động nhập khẩu, kinh doanh, sang chiết ...đảm bảo tính răn đe và đảm bảo tính khả thi trong áp dụng xử lý vi phạm đã góp phần giảm thiểu các hành vi chiếm dụng, sử dụng, sang chiết trái phép LPG vào chai LPG không thuộc sở hữu, bảo vệ lợi ích chính đáng của các doanh nghiệp làm ăn chân chính cũng như hạn chế tới mức thấp nhất nguy cơ cháy nổ do sang chiết trái phép và không kiểm soát được thời hạn kiểm định chai LPG.

Qua công tác kiểm tra, kiểm soát, lực lượng Quản lý thị trường phối hợp với các lực lượng chức năng tăng cường kiểm tra, xử lý các hành vi vi phạm pháp luật trong kinh doanh khí dầu mỏ hoá lỏng (LPG) và đã đạt được kết quả nhất định. Tuy nhiên, tình trạng một số doanh nghiệp kinh doanh LPG chiếm dụng trái phép chai LPG của các doanh nghiệp có uy tín, trong đó có nhiều chai LPG chiếm dụng bị cắt tay xách, mài vỏ, không được kiểm định và đưa ra thị trường có chiều hướng phức tạp và tinh vi hơn, tiềm ẩn nguy cơ gây mất an toàn, rò rỉ gas, cháy nổ, đe dọa trực tiếp tới tài sản, tính mạng người sử dụng. Các doanh nghiệp phân phối, chiết nạp chưa có quy định rõ ràng trong việc trao đổi trả chai LPG hoặc hợp đồng trao đổi chai LPG không được một số doanh nghiệp thực hiện nghiêm túc nên xảy ra tình trạng chiếm dụng chai LPG của nhau dẫn đến khó kiểm soát hoạt động kinh doanh.

Trong năm 2020, lực lượng quản lý thị trường đã tiến hành 4.805 lượt kiểm tra, phát hiện 1.786 vụ việc vi phạm trong kinh doanh LPG, tịch thu 3225 chai LPG, LPG chai các loại, 1.395 chai LPG mini. Tổng số tiền xử phạt vi phạm hành chính trên là 3.548.296.000 triệu đồng; trị giá hàng hóa vi phạm là 450.309.000 đồng.

Tình trạng các tổ chức, cá nhân kinh doanh LPG cạnh tranh không lành mạnh bằng cách chiếm giữ, trao đổi, mua bán các loại chai LPG không thuộc quyền sở hữu gây mất ổn định thị trường, ảnh hưởng đến quyền lợi người tiêu dùng và các tổ chức, cá nhân kinh doanh chân chính. Hành vi này trước hết ảnh hưởng đến quyền lợi của người tiêu dùng, chất lượng của các bình gas bị chiếm dụng khi đã bị cắt tay sách mài vỏ không an toàn, nguy cơ cháy nổ cao.

Các đối tượng sang chiết gas trái phép ngày càng sử dụng thủ đoạn tinh vi hơn nhằm qua mặt lực lượng chức năng như: Tận dụng bãi đỗ xe trống trải cách xa khu dân cư, các khu nhà trọ, bãi đất trống, để tiến hành sang chiết gas trực tiếp từ xe bồn chứa LPG vào bình gas loại 12kg một cách nhanh chóng, tiện lợi thu gọn hiện trường hoặc sang chiết gas mini trái phép. Mặt khác, việc sang chiết được thực hiện lén lút, ngoài giờ, thường xuyên thay đổi địa điểm nên rất khó phát hiện, gây khó khăn trong công tác kiểm tra và xử lý.

Một số cửa hàng kinh doanh LPG không đảm bảo các yêu cầu tối thiểu theo quy định thiết kế, tiêu chuẩn kỹ thuật cũng như hình thức bốc xếp, bảo quản chai gas LPG; Tận dụng nhà ở làm nơi kinh doanh, không có hệ thống kho dự trữ riêng biệt, kinh doanh gas chung với nhiều mặt hàng khác; Lao động trong cửa hàng kinh doanh gas không ổn định, thường xuyên thay đổi nên việc tập huấn, đào tạo nghiệp vụ cho nhân viên không thể kịp thời; Việc thực hiện xuất hóa đơn bán hàng của thương nhân tổng đại lý, đại lý còn lỏng lẻo, không ghi rõ nhãn hiệu LPG chai, tại mục tên hàng hóa, dịch vụ chỉ ghi “khí dầu mỏ hóa lỏng” mà không ghi rõ các nhãn hiệu, không có thông tin số seri chai, loại chai, thời gian ghi kiểm định, nên khó đối chiếu với hàng hóa đang được kinh doanh thực tế tại cửa hàng.

Việc đăng ký thông tin hệ thống phân phối với Sở Công Thương của các doanh nghiệp kinh doanh khí dầu mỏ hóa lỏng không thực hiện đầy đủ nên khó khăn trong việc theo dõi, quản lý. Số lượng cửa hàng kinh doanh gas đủ điều kiện được cấp Giấy chứng nhận đủ điều kiện kinh doanh thấp hơn số lượng cửa hàng hiện đang kinh doanh LPG.

1.2. Khó khăn, vướng mắc khi xử lý hành vi vi phạm trong kinh doanh LPG

Công tác tuyên truyền thực hiện thường xuyên, đầy đủ, tuy nhiên một bộ phận người tiêu dùng vẫn cố tình sử dụng dù biết loại bình các bình gas mini trên thị trường chỉ được dùng một lần. Nhiều đại lý, điểm đổi gas nhỏ lẻ vì lợi nhuận đã

tái sử dụng chai LPG mini nhiều lần cho dù loại bình đã quá cũ, gỉ sét, bong tróc sơn không đủ điều kiện lưu thông trên thị trường.

Trong quá trình sử dụng chai LPG của người dân thường xuyên thay đổi chủng loại, nhãn hiệu dẫn đến việc các cửa hàng, trạm chiết nạp tồn trữ chai LPG của thương nhân khác. Cơ chế đổi trả chai LPG giữa các doanh nghiệp phân phối, nạp LPG vào chai chưa rõ ràng hoặc hợp đồng trao đổi chai LPG không được một số doanh nghiệp thực hiện nghiêm, tự ý dùng Hợp đồng trao đổi đã thỏa thuận nên tiềm ẩn tình trạng chiếm dụng chai LPG của nhau, nên khó kiểm soát hạn sử dụng của chai LPG lưu thông trên thị trường.

Một số cơ sở kinh doanh LPG sau khi được cấp giấy chứng nhận đủ điều kiện kinh doanh nhưng không đảm bảo duy trì các điều kiện theo quy định, các thủ tục hành chính, con người, cơ sở vật chất, trang thiết bị. Ngoài các doanh nghiệp, các đại lý, các cửa hàng kinh doanh khí dầu mỏ hóa lỏng chấp hành tương đối tốt hoạt động kinh doanh (có Giấy chứng nhận đủ điều kiện và đảm bảo các điều kiện kinh doanh) thì vẫn còn một số hộ kinh doanh không có Giấy chứng nhận đủ điều kiện, không đảm bảo các điều kiện kinh doanh LPG, kinh doanh cùng với các loại hàng hóa khác, nhất là tại các vùng sâu, vùng xa.

II. Giải pháp và kiến nghị xử lý

2.1. Giải pháp

- Quán triệt, thực hiện nghiêm túc chỉ đạo của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, Ban Chỉ đạo 389 Quốc gia, Ban chỉ đạo 389 Bộ Công Thương và cấp ủy và chính quyền địa phương về công tác kiểm tra, kiểm soát thị trường nói chung, đặc biệt tiếp tục thực hiện nghiêm Chỉ thị số 13/CT-BCT của Bộ Công Thương và triển khai quyết liệt, xử lý nghiêm các hành vi vi phạm hành chính trong hoạt động kinh doanh LPG được quy định tại Nghị định số 99/2020/NĐ-CP ngày 26 tháng 8 năm 2020 của Chính phủ.

- Tổng cục Quản lý thị trường tăng cường chỉ đạo Cục Quản lý thị trường các tỉnh, thành phố phối hợp các đơn vị liên quan theo dõi diễn biến thị trường khí dầu mỏ hoá lỏng, tăng cường kiểm tra, đôn đốc, giám sát và đặc biệt là công tác tham mưu đề xuất xử lý các vụ việc nổi cộm, phức tạp trong kinh doanh LPG trên thị trường; Nâng cao ý thức chấp hành pháp luật để ngăn ngừa vi phạm.

- Chủ trì, phối hợp cùng các Bộ, ban, ngành tiếp tục rà soát, phát hiện những bất cập trong cơ chế chính sách để kiến nghị với Chính phủ, các Bộ, ngành liên quan,

xem xét, sửa đổi cho phù hợp với thực tiễn công tác chống buôn lậu, gian lận thương mại và hàng giả.

- Tăng cường công tác phối hợp với các lực lượng chức năng như Công an, Thanh tra chuyên ngành và các lực lượng khác nhằm xử lý nghiêm những hành vi vi phạm. Đặc biệt, kiên quyết xoá bỏ tình trạng sang chiết gas trái phép, gây mất an toàn phòng chống cháy nổ, đe dọa đến tính mạng người sử dụng.

- Tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến chính sách pháp luật cho các doanh nghiệp, các cơ sở kinh doanh LPG, đặc biệt là việc thiết lập sổ theo dõi hoặc cơ sở dữ liệu điện tử ứng dụng công nghệ thông tin theo dõi LPG. Tại sổ theo dõi hoặc cơ sở dữ liệu điện tử có các thông tin về LPG chai: chủ sở hữu, loại chai, số seri chai, hạn kiểm định trên chai, tên và địa chỉ thương nhân mua LPG chai, khách hàng sử dụng, ngày giao nhận LPG chai nhằm kiểm soát, ngăn ngừa tình trạng cháy nổ mất an toàn trong sản xuất, kinh doanh và đời sống của nhân dân cũng như giảm thiểu thiệt hại của các doanh nghiệp làm ăn chân chính.

- Tổ chức cho các cơ sở kinh doanh ký cam kết không kinh doanh hàng giả, hàng nhập lậu, hàng kém chất lượng, đồng thời đẩy mạnh công tác kiểm tra, giám sát sau ký cam kết.

2.2. Một số kiến nghị

- Hiệp hội Gas Việt Nam tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật trong hoạt động kinh doanh khí dầu mỏ hóa lỏng, đặc biệt tại các vùng sâu, vùng xa, vùng nông thôn, nơi có dân trí thấp và cơ hội tiếp cận thông tin hạn chế. Tập trung tuyên truyền, vận động người dân nêu cao tinh thần, ý thức trách nhiệm trong việc phát hiện, tố giác các hành vi vi phạm trong hoạt động kinh doanh khí dầu mỏ hóa lỏng.

- Đề nghị các đơn vị chức năng thuộc Bộ Công Thương, cơ quan thông tấn báo chí, trong quá trình tiếp nhận, xử lý thông tin phản ánh từ doanh nghiệp cần cân nhắc, tìm hiểu kỹ thông tin, tránh tình trạng các doanh nghiệp trong cùng ngành hàng cạnh tranh không lành mạnh; thông tin phản ánh không đúng làm ảnh hưởng cho các doanh nghiệp kinh doanh chân chính, tạo dư luận không tốt cho môi trường đầu tư, kinh doanh trên cả nước./.